



פרשת במדבר פותחת את חומש במדבר, המכונה גם חומש הפקודים.

בפרשה זו לא נמנות מצוות במניין תרי"ג, אלא עיקר עניינה הוא מפקד השבטים וסידור מחנות ישראל סביב המשכן.

התורה מונה בפירוט רב את מספר יוצאי הצבא מכל שבט ושבט. בני ישראל יצאו ממצרים רק לפני שנה – לאחר 210 שנות עבדות, דורות שבהם הושרשה בהם זהות של עבדים, של כפופים ונתונים למרות זרה.

המדרש מתאר כי בני ישראל היו במ"ט שערי טומאה, והדבר היחיד ששמר על זהותם היה שלא שינו את שמם, לשונם ולבושם – ובזכותם נגאלו. זהות בסיסית זו, שימשה בסיס להתחדשותם הלאומית. מתוך שנות העבדות צמחה אצלם רגישות עמוקה לחלש, לגר וליתום – רגישות שהתורה מדגישה ותולה שוב ושוב במצוות חברתיות רבות: "כי גרים הייתם בארץ מצרים"

עתה, בניגוד למצבם הקודם כעבדים אינדיבידואלים, בני ישראל מחזקים את זהותם הלאומית והשבטית. משה ממנה בציוויו של הקב"ה ראשי מטות לכל שבט, ובאמצעותם עורך לראשונה מפקד מסודר של יוצאי הצבא לכל שבט – מבני עשרים שנה ומעלה.

המפקד איננו טכני בלבד – הוא מבטא את מעברו של העם ממצב של פזורה חסרת מבנה, לחברה מאורגנת, בעלת מבנה ואחריות קולקטיבית.

בהמשך הפרשה התורה מתארת בסדר מופתי את מבנה השבטים מסביב למשכן: שלשה שבטים לכל כיוון: "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאוהל



כאייל תערוג

פרשת שבוע לעילוי נשמת אייל מבורך מויטו הי"ד

מועד יחנו" (במדבר ב,ב) ובמרכז – המשכן ושבט לוי, המהווים את הלב הרוחני של המחנה.

גם תיאור נסיעת המחנות בפרק י' מתואר בקפידה ובסדר רב: "ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשונה לצבאתם, ועל צבאו נחשון בן עמינדב, ועל צבא מטה יששכר נתנאל בן צוער, ועל צבא מטה זבולון אליאב בן חלון"

כל פרט מדגיש סדר, אחריות ומנהיגות – מרכיבים חיוניים לחברה הנושאת ייעוד לאומי ורוחני.

המדבר, כמובן, איננו מקום אידאלי למגורים. השרידות בו קשה, גם כשהקב"ה דואג לכל מחסורם בדרך נס – המן, ענני הכבוד, בגדים שלא בלו ורגליים שלא בצקו.

ובכל זאת, השהות במדבר שימשה שתי מטרות מרכזיות:

האחת – לבנות את החוסן הפיזי והמנטלי הנדרש למשימה של כיבוש הארץ. המדבר מהווה סוג של "מכינה לאומית", שבה העם מתרגל משמעת, אחריות וסדר חברתי.

והשנייה – לבנות דור חדש, דור שלא חווה את העבדות, אלא צמח כבן חורין, בעל חוסן נפשי ורוחני, המסוגל לשאת על כתפיו את המשימה העיקרית של עם ישראל – כניסה, כיבוש והקמת חברה מוסרית בארץ.

החוסן הרגשי והמוסרי הנובע מהמצוות החברתיות שנצטוו בני ישראל, לא תונה את הגר, לא תלחץ יתום ואלמנה, ועוד, יחד עם הכשירות הפיזית והמנטלית שנרכשה במדבר, הם אלו שעיצבו את דמותו של עם ישראל והכינו אותו לקראת הכניסה לארץ, ובהמשך להתנהל כחברה מתוקנת ובריאה.

ברוח זו אנו זוכרים היום את סרן אייל טויטו ז"ל – לוחם ומפקד אמיץ, ויחד עם זאת רגיש לזולת.



כאייל תערוג

פרשת שבוע לעילוי נשמת אייל מבורך מויטו הי"ד

אייל, יחד עם חבריו, חידש את פעילות "גמחליאל", העוסקת בחלוקת מזון וסיוע לנזקקים, וראה בשליחות הזו חלק בלתי נפרד מעולמו הערכי.

אייל נהרג בקרב ברצועת עזה במלחמת חרבות ברזל, כשהוא מגלם בדמותו את הערכים שעליהם עוצב דור המדבר – חוסן, אחריות, ורגישות לחלש.

יהי זכרו ברוך.

שבת שלום - שפט בן יאיר